ترجمهٔ فارسی

لمعات النجاة من انوار المشکوة

در مطبع مفید عام واقع آگره محله حکیمان طبع شد

سنه ۱۳۰۵ھ

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible] مختصر بیست [illegible]

کتاب الایمان

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم اسلام اینست که گواهی دهی باینکه نیست معبودی [illegible]
محمد رسول خدا هستند ۔ و برپا داری نماز را ادا کنی زکوة را و در رمضان روزه داری [illegible]
تا آنجا طی کردن راه می توانی ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم ایمان این ست که ایمان آری بخدا ۔ و فرشتگان او و کتبها او
و پیغمبران او ۔ و بروز قیامت ۔ و ایمان آری بقدر از نیک او و بد او ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم احسان این ست که خدای را آنچنان عبادت کنی که گویا او را
می بینی پس اگر او را دیدن نمی توانی پس درین شک نیست که او ترا می بیند ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم افضل ترین شعبه از شعبه‌های ایمان لا اله الا الله گفتن است وادنی ترین او دور کردن گزند است از راه و حیا شعبه ایست از ایمان ◆

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم مسلمان آن ست که مسلمانان از زبان و دست او ایمن باشند و مهاجر آن ست که بگذارد هر آن چیز را که خدا از وی نهی فرموده است ◆

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم هر آنکه نماز ما گذارد و رو بقبلهٔ ما آورد - و ذبیحهٔ ما خورد پس این همان مسلمان است که برای او ذمهٔ خدا و ذمهٔ رسول او ست پس خیانت مکنید خدای را در ذمهٔ او

کسی از رسول خدا صلی الله علیه وسلم از اسلام سوال کرد پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم پنج نماز اند در روز و شب - گفت آیا بر من جز این نمازها هستند - فرمود نه مگر بطریق نفل - و فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم و روزهای ماه رمضان ست - گفت آیا بر من جز این روزه هست فرمود نه مگر بطریق نفل - و ذکر فرمود باو رسول خدا صلی الله علیه وسلم زکوة را - گفت آیا بر من است سوای آن - فرمود نه مگر بطریق ثواب - پس آن شخص بازگشت و میگفت که نه بیشی کنم بر او و نه کم کنم از و - پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم کامیاب گشت این مرد اگر صادق است ◆

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم برای جمعی از صحابهٔ خویش که بیعت کنید بمن برین که چیزی را با خدا شریک نکنید - و دزدی نکنید - و زنا نکنید - و طفلان خود را نه کشید - و بهتان نه بندید که از پیش خود افترا کرده باشید - و در کار نیک مخالفت نکنید - پس هر آنکه از شما این همه بجا آورد پس مزد او بر خداست ◆

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم بنده نیست که لا اله الا الله گفت و بر آن مرد مگر آنکه داخل جنت

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم ایمان نیست آن کس را کہ امانت نیست ۔ و دین نیست آنکس را کہ عہد نیست ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم ہر آنکہ مُرد و او می داند کہ معبودی نیست بجز خدا داخل جنت شد ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم کلید ہای جنت گواہی دادن ست باین کہ نیست معبودی بجز خدا

مردی از رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم سوال کرد کہ ایمان چیست ۔ فرمود کہ ہرگاہ کار نیک تو ترا خوش کند و کار بد تو ترا بد آید پس تو مومن ہستی ❊

باب الکبائر

یکی گفت یا رسول اللہ کدام گناہ بزرگ ہست ۔ فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم آنکہ با خدا کسی را شریک خوانی با اینکہ او ترا آفریدہ ہست ۔ گفت بعد از ان کدام ۔ فرمود آنکہ تو فرزند خویش را بکشی بخوف اینکہ طعام خورد با تو گفت بعد آن کدام ۔ فرمود آنکہ با زن ہمسایۂ خویش زنا کنی ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم گناہ ہای کبیرہ ۔ شرک بخدا و نافرمانی والدین و قتل نفس و قسم دروغ ہست

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم چہار چیز است کہ در ہر کسی کہ باشد منافق خالص است و کسی کہ در وی یکی از آنہا باشد خصلتی از نفاق در وی باشد تا اینکہ او را ترک کند ۔ چون امانت دادہ شود خیانت ورزد ۔ و چون سخن گوید دروغ گوید ۔ و چون معاہدہ کند وفا نکند ۔ و چون بہ ستیزہ در آید فحش گوید ❊

کتاب الصلوٰۃ

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم آیا می پندارید کہ اگر بر دروازہ یکی از شما جوی باشد کہ در وی ہر روز پنج بار غسل کند آیا از چرک در وی چیزی خواہد ماند ۔ گفتند نہ از چرک چیزی نماند فرمود پس ہمچنین است

مثال نمازهای پنجگانه۔ خدا محو کند بآنها گناه‌های شما ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم پسندیده‌ترین کارها نزد خدا۔ نماز گزاردن است بوقت آنها بعد از آن اطاعت والدین ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم۔ درمیان بنده و کفر ترک کردن نماز است ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم پنج نماز است که فرض کرده است الله تعالی آنها را هر کسی که بخوبی وضو کرد برای آنها۔ و ادا کرد آنها را در اوقات آنها۔ و تمام کرد رکوع و خشوع آنها۔ خدا ذمه دار است که ببخشد او را و هر آنکه نکرد پس ذمهٔ خدا او را نیست۔ اگر خدا خواهد ببخشد و اگر خواهد عذاب کند ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم حکم کنید اولاد خویش را بنماز در آن حال که ایشان بعمر هفت ساله باشند و چون به ده سال رسند بزنید ایشان را برای نماز ❊

سوال کرده شد از رسول خدا صلی الله علیه وسلم که کدام کار افضل‌ترین کارها است فرمود نماز در اول وقت

باب الجماعة وفضلها

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم۔ نماز جماعت بزرگی دارد بر نماز تنها بهفت و بست مرتبه۔

حکم فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم که چون در مسجد باشید و نماز را اذان داده شود بیرون نروید از مسجد تا آنکه نماز گذارید ❊

باب القصد فی العمل

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم پسندیده‌ترین اعمال نزد خدا آن است که همیشه کرده آید اگرچه اندک باشد ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم۔ از اعمال آن مقدار اختیار کنید کہ طاقت او دارید پس خدا از ثواب دادن درماندہ نمی شود تا آنکہ شما از عبادت درماندہ شوید *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم کسی نیست کہ تشدد کند در دین مگر اینکہ دین او مغلوب گرداند پس میانہ روی گیرید و طلب قرب کنید و خوش باشید و از خدا مدد طلبید بوقت صبح و بوقت شام و در پارہ از آخر شب *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم نماز ادا کن ایستادہ اگر نتوانی پس نشستہ و اگر نتوانی پس بر بستر او فتادہ

کتاب الدعوات

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم دعا مغز عبادت است۔

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم چیزی نزد خدا بزرگ تر از دعا نیست *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم دعا فائدہ می بخشد در وکہ نازل شد و در وکہ نازل نشد پس ای بندگان خدا دعا بر شما لازم است *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم۔ از خدا بخشش او طلبید زیرا کہ خدا دوست میدارد کہ سوال کردہ شود و بزرگترین عبادت انتظار کشایش است *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم۔ باید کہ ہر یکے از شما جملہ حاجات خویش را از خدا سوال نماید۔ تا آنکہ تسمہ نعلین خود را ہم چون شکستہ شود از خدا سوال کنید *

باب ذکر اللہ عزوجل

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم۔ مثال آنکہ یاد میکند خدا را و آنکہ یاد نمی کند مثال زندہ و مردہ است

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - خدا می فرماید که من نزد گمان بنده ام که بمن می دارد - و من با وهستم چون مرا یاد میکند پس اگر مرا در دل یاد میکند من او را در دل یاد میکنم و اگر مرا در مجمع یاد میکند من او را در مجمعی یاد میکنم که بهتر از آن است *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آیا من نه خبر دهم شما را به بهترین اعمال شما و پاکیزه ترین آنها نزد مالک شما و بلندترین آنها در رتبه های شما - و بهتر برای شما از صرف نمودن زر و ورق نقره - و بهتر برای شما از آنکه در افتید بدشمنان خود و بزنید گردنهای ایشان - و بزنند ایشان گردنهای شما صحابه گفتند آری - فرمود ذکر خدا *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم گروهی نیست که برخیزد از مجلسی که در و ذکر خدا نکرده اند مگر آنکه برخاسته است از لاشه خر - و بر ایشان حسرت باشد *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - زیاده سخن مگوئید بی ذکر خدا - زیرا که بسیار سخن گفتن بی ذکر خدا قساوت است قلب را و دورترین مردمان از خدا دلیست که سخت باشد *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - خدا می فرماید که من با بندهٔ خود می باشم چون مرا یاد می کند و بیاد من لبهای او جنبش میکنند *

باب الاستغفار والتوبة

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - ای مردمان توبه کنید سوی خدا - که من توبه می کنم سوی او در روز صد بار *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - بنده گناهی کرد و گفت ای پروردگار گناه کردم پس بخش او را

پس گفت خدای او آیا دانست بندهٔ من که او را پروردگاری هست که می آمرزد گناه را و می گیرد باو - آمرزیدم بندهٔ خود را - پس ازان بماند برین تا مدتے که خدا خواست باز گناه کرد و گفت ای پروردگار گناه کردم پس بخبش او را - خدا فرمود - دانست بندهٔ من که او را پروردگاری هست که می آمرزد گناه را و میگیرد باو - آمرزیدم بندهٔ خود را - پس ازان بماند برین تا مدتی که خدا خواست - باز گناه کرد - و گفت ای پروردگار گناهی دیگر کردم پس بخبش او را خدا فرمود آیا دانست بندهٔ من که او را پروردگاری هست که می آمرزد گناه را و می گیرد باو - آمرزیدم بندهٔ خود را پس بکند هر بار که خواهد ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم سید استغفا این ست که گوئی اللهم انت ربی لا اله الا انت خلقتنی وانا عبدك وانا علی عهدك ووعدك ما استطعت اعوذ بك من شر ما صنعت ابوء لك بنعمتك علیّ وابوء بذنبی فاغفر لی فانه لا یغفر الذنوب الا انت یعنی ای بار خدایا تو پروردگار منی نیست معبودی بجز تو - پیدا کردی مرا و من بندهٔ تو هستم و بر عهد تو و وعدهٔ تو هستم بجدی که می توانم - پناه می طلبم بتو از شر آن که کرده ام - اقرار میکنم پیش تو بنعمتهای تو که بر من است و اقرار میکنم بگناه خود پس بیامرز مرا که نمی بخشد گناهان را سوای تو ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم خدا می پذیرد توبه بنده را تا آنکه جانش بگلو نرسد ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم بزرگترین دعا ها آنست که در خواهی از خدا صحت و عافیت در دنیا و آخرت - که چون داده شوی صحت و عافیت در دنیا و آخرت کامیاب شدی ❊

رسول خدا صلی علیه وسلم باین دعا دعا می کرد - ای خدا به بخش بر من خطای مرا - و جهل مرا و اسراف مرا در کارهای من - و آنرا که تو دانا تری با و از من - ای خدا به بخش برای من جد من و هزل من و خطای من - و دانسته کردن من و این همه از من است - ای خدای من به بخش برای من آنچه پیشتر کرده ام و آنچه پسپتر گذاشته ام - و آنچه در پنهان کرده ام و آنچه علانیه کرده ام و آنچه که تو با و دانا تری از من - تو اول هستی و تو آخر هستی و تو بر هر چیز قادر هستی ❊

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می گفت - ای خدا درست نما بهر من دین مرا که او محافظ کار من است و دنیائی مرا که در وی معاش من است - و درست نما برای من آخرت من که در و بازگشت من است - و زندگی را برای من سبب افزونی کن در هر نیکی و مرگ را راحت کن بهر من از هر بدی مؤلف این اوراق می گوید که نبی معصوم را با خدای غفور و رحیم خویش این معاملت است پس شما چگونه فلاح خواهید یافت - اگر استغفار و توبه بسوی خدای خود نخواهید کرد که او صاحب حکومت و ملکوت است و صاحب فخر و عظمت - همان است خداوند پاک که معبودی نیست سوای او - نمی آمرزد گناهان را سوای او - پس رجوع کنید بسوی خدا به تحقیق که او بخشنده رحیم است

باب المفاخرة والعصبية

پرسیده شد رسول خدا صلی علیه وسلم که کدام کس بزرگتر است - فرمود بزرگترین ایشان نزد خدا پرهیزگارترین ایشان است ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - که خدا وحی فرستاد بمن که تواضع کنید بحدیکه نه فخر کند کسی بر کسی و نه زیادتی کند کسی بر کسی ❊

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم خدا از شما برد عصبیت جاہلیت او فخر آنرا با پدران وجز این نباشد که او مسلمان پرہیزگار است یا گناہگار بدبخت مردمان ہمہ پسران آدم ہستند و آدم از خاک است

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم آنکہ یاوری کرد قوم خود را بر ناحق پس او مانند شتر است کہ در چاہ افتاد و بیرون آوردہ شود بہ دم خودش *

پرسیدہ شد رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہ عصبیت چیست فرمود اینکہ تو اعانت کنی قوم خود را بر ظلم *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم بہترین شما دو رکنندہ مظالم است از قبیلہ خویش تا آنکہ در گناہ نہ افتد *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم نیست از ما آنکہ بسوی عصبیت خواند ونیست از ما آنکہ از عصبیت جنگ کرد ونیست از ما آنکہ مرد بر عصبیت *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم محبت داشتن تو بہ چیزی ترا کور و کر میکند *

گفتہ شد رسول خدا را کہ آیا این از عصبیت است کہ مرد دوست دارد قوم خویش را فرمود نہ لکن عصبیت آن است کہ مرد قوم خود را اعانت کند بر ظلم *

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم این انساب شما کسی را موجب ننگ نیست شما ہمہ پسران آدم ہستید چنانکہ پیمانہ با پیمانہ در کمی برابر است چون او را پر نکردہ باشید کسی را بر کسے برتری نیست مگر بہ دین و تقوی *

کتاب البر والصلۃ

فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم خاک آلودہ باد بینی او خاک آلودہ باد بینی او خاک آلودہ باد بینی او گفتند کیست آنکس ای رسول خدا فرمود آنکہ دریافت والدین خود را در پیری یکی را

یا هر دو را باز هم داخل بهشت نشد *

آمد مادر اسماء دختر ابو بکر بر وی و او مشرک بود در عهد قریش (ای در زمان صلح با قریش) پس گفت ای رسول خدا مادر من پیش من رسیده است و او روگردانده است از اسلام - آیا نیکوکاری کنم با وی - فرمود آری *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم آل فلان اولیاء من نیستند - ولی من نیست مگر خدا و مسلمانان صالح لیکن ایشان را قرابتی است که تر میدارم او را بتری او - یعنی ادای حق قرابت میکنم *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - از گناهان بزرگ است دشنام دادن مرد والدین خود را - گفتند ای رسول خدا آیا کسی والدین خویش را دشنام میدهد - فرمود آری - دشنام میدهد پدر کسی را پس او دشنام میدهد پدر این را - و دشنام میدهد مادرش را پس او دشنام میدهد مادر این را *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - از نیکوترین نیکی ها نیکوکاری کردن مرد است با دوستان پدر خود بعد آن که پدر نباشد *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - رضای خدا در رضای پدر است و خفگی خدا در خفگی پدر است

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم که فرمود الله تعالی و تبارک من رحمن هستم و من رحیم هستم پیدا کردم رحم را و مشتق کردم او را از اسم خویش پس آنکه با او پیوند گرفت با او پیوند گرفتم و آنکه او را ببید برید او را

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - در بهشت داخل نشود احسان نهنده و والدین را نافرمانی کننده دائم الخمر

مردی نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم آمد - پس گفت ای رسول خدا گناهی بزرگ از من صادر شد آیا مرا

تو هست - فرمود آیا ترا مادری است گفت نه - فرمود خاله هست گفت آری - فرمود پس با او نیکی کن ÷

مردی نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم آمد - پس گفت ای رسول خدا آیا از نیکوکاری بوالدین چیزی مانده است که پس از مرگ شان بجا آرم - فرمود آری - دعا بر ایشان - واستغفار برای شان - و وفا کردن عهد ایشان پس ایشان - وصله رحم که پیوند نگیرد مگر بآن هر دو - و اعزاز نمودن دوستان ایشان را ÷

رسول خدا صلی الله علیه وسلم در جعرانه گوشت تقسیم می فرمود که ناگهان زنی پیش آمد - و با رسول خدا صلی الله علیه وسلم نزدیک شد - پس آنحضرت گسترد چادر خود را برای او پس نشست بر او - ابو طفیل گفت - کیست این - مردمان گفتند مادر آنحضرت است که آنحضرت را شیر داده است ÷

مردی نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم آمد - و گفت ای رسول خدا میخواهم که جهاد کنم - و آمدم که با تو مشورت گیرم - فرمود آیا ترا مادری هست - گفت آری - فرمود پس او را لازم باش که جنت زیر پای اوست ÷

مردی گفت ای رسول خدا والدین را بر اولاد خویش چه حق است - فرمود آن هر دو بهشت و دوزخ تواند ÷

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - هر آنکه بامداد کرد در حالیکه خدا را مطیع است در باب پدر و مادر خود برای او دو دروازه از جنت مفتوح شود - و اگر از ایشان یکی باشد - پس یک دروازه - و هر آنکه صبح کرد در حالیکه نافرمان است خدای را در باب والدین خویش او را دو دروازه از دوزخ مفتوح شود - و اگر از ایشان یکی است - پس یک دروازه - مردی گفت

اگرچه والدین بر وظلم کرده باشند ـ فرمود اگرچه ظلم کرده باشند و اگرچه ظلم کرده باشند

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم نیست پسری نیکوکار که می بیند سوی والدین خود بنظر رحمت مگر آنکه بنویسد خدا تعالی عوض هر نظر یک حج مقبول ـ گفتند و اگرچه بیند هر روز صد بار فرمود آری خدا بزرگ و پاک ست ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم از همه گناهان خدا هر کرا بخواهد می بخشد ـ مگر نافرمانی والدین که بشتاب می آرد برای او بر صاحب او در زندگی او پیش از مرگ ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم ـ برادر کلان را بر برادر خرد همان حق است که پدر را بر پسر خویش ❊

باب الشفقة والرحمة علی الخلق

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم خدا رحم نمیکند بر وی که رحم نمیکند بر مردمان ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم سعی کننده برای زنان بی شوهر و مسکین مثل سعی کننده است در راه خدا و می پندارم (از راوی شک است) که گفت مثل قائم اللیل است که عاجز نمی آید و مثل روزه دار است که افطار نمیکند ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم قسم باوست که جانم در دست اوست که مومن نمی شود بنده تا آنکه برای برادر خویش (ای جمله مسلمان) همان دوست دارد که برای خود دوست دارد

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم سوگند بخدا مومن نمیشود ـ بخدا مومن نمیشود ـ بخدا مومن نمیشود گفتند کدام ای رسول الله ـ فرمود آنکه همسایه خویش را از مصائب نگاه نمیدارد ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم کسانیکه رحم میکنند رحم می فرماید بر ایشان خدا ـ رحم کنید بر آنان

که در زمین هستند - رحم خواهد کرد بر شما آنکه در آسمان است ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم نیست از ما آنکه نه رحم کند بر صغیر ما و نه گرامی دارد بزرگ ما را و نه امر کند به نیکی - و نه منع کند از بدی ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آنکه بر سر یتیم دست بگرداند و نه دست گردانیده است مگر برای خدا در العوض هر موی که بر و دستش گردیده است نیکیها خواهد بود - و آنکه نیکی کرد به دختر یتیم یا به پسری یتیم - که با او ست - من و او هر دو در جنت خواهیم بود این چنین - این بفرمود و دو انگشت خویش را فراهم آورد ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - بهترین هم نشینان نزد خدا آن ست که با همنشین خود نیک باشد - و بهترین همسایگان نزد خدا - بهترین ایشان است با همسایه خود ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آنرا خوش آید که خدا و پیغمبر او را دوست دارند - یا آنکه خدا و پیغمبر را او دوست دارد - پس باید که راست گوید چون سخن گوید - و امانت را ادا کند چون امانت نهاده شود - و باید که به نیکی بسر کند همسایگی کسیکه با او همسایه است ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - مومن نیست آنکه خود سیر خورد و همسایه در پهلوی او گرسنه باشد ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم مردمان عیال خدا هستند پس دوست ترین مردمان به خدا آنست که با عیال او نیکی کند ❋

باب الرفق والحیاء و حسن الخلق

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - خدا مهربان است و مهربانی را دوست میدارد - و عطا میکند بر مهربانی چیزی که عطا نمیکند به بدخوئی ❋

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم نیکی حسن اخلاق است - وگناه آن است که خلد در سینهٔ تو وتو نه پسندی که مردمان بر و مطلع شوند ❁

فرمود رسول خدا صلعم - دوست ترین شما نزد من پسندیده ترین شما در اخلاق ست ❁

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم حیا از ایمان است - وایمان در جنت است وبیحیائی از ستم است وستم در دوزخ است ❁

گفتند ای رسول خدا صلی الله علیه وسلم بهترین چیزیکه انسان را داده اند چیست - فرمود خلق پسندیده ❁

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم گران ترین چیزیکه در میزان مومن نهند بروز قیامت خلق نیکوست وخدا ناپسند میدارد فحش گوینده بے شرم را ❁

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم آن مسلمان که با مردمان بیامیزد وبر آزار دادن ایشان صبر کند بهتر است از انکه با ایشان در نیامیزد وبر آزار ایشان صبر نکند ❁

باب الغضب والکبر

گفت مردی با رسول خدا صلی الله علیه وسلم که مرا وصیت فرمائی - فرمود خشم مکن پس بتکرار فرمود این را - فرمود که خشم مکن ❁

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آیا شما را از اهل جنت آگهی ندهم - هر مسکین که مسکینی وزبونی هست اگر قسم خورد بر خدا او را راست آرد - آیا نه خبر دهم شما را از اهل دوزخ - هر درشت خو بناز خرامنده غرور کننده است ❁

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - در جنت داخل نخواهد شد آنکه در دلش ذره از غرور است - مردی عرض داشت که انسان می پسندد این را که جامهٔ او خوب باشد و کفش او خوب باشد - فرمود خدا جمیل است و جمال را دوست میدارد - غرور مغلوب نمودن امر حق است - و حقیر داشتن مردمان

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - نه بنده جرعه فرو برده است افضل تر نزد خدای عز و جل از فرو بردن جرعهٔ غضب که فرو می نشاند غضب را از بهر حاصل کردن رضای خدای تعالی ❊

ابن عباس در تفسیر این آیت ادفع بالتی هی احسن یعنی دفع کن بچیزی که پسندیده تر است گفته است که این صبر است در غصه - و معاف کردن است کسی را بوقت بدی نمودن و هر گاه چنین کردند محفوظ دارد خدا ایشان را - و فروتنی کند برای ایشان دشمن ایشان گویا که دوست مهربان عزیز است ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه فروتنی کند با مردمان برای خدا - بلند کند او را خدا پس او در دل خویش حقیر است و در چشم مردمان بزرگ - و آنکه غرور کرد بیندازد او را خدا پس او در چشم مردمان حقیر است و در دل خویش بزرگ - تا اینکه او نزد ایشان ناچیز تر است از سگ و خوک ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - سه چیز نجات دهنده است و سه هلاک کننده آنکه نجات دهنده است پس پرهیزگاری نمودن است برای خدا در باطن و در ظاهر و سخن حق گفتن در خوشنودی و در رنج - و میانه روی در دولتمندی و مفلسی - و آنکه هلاک کننده است پس هوس است که پیروی کرده شود - و بخل است که اطاعت او کرده آید - و نازش مرد است

بر خود - واین سخت ترین آنها است ❊

کتاب الرقاق

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - دو نعمت است که در وی اکثر مردمان رشک کرده میشوند صحت و فراغت ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - دنیا زندان مومن است وجنت کافر ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - دوزخ در حجاب خواهش ها است وجنت در حجاب دشواریها

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - قسم بخدا که از فقر بر شما نمی ترسم - لیکن می ترسم بر شما از اینکه دنیا بر شما فراخ کرده شود چنانچه فراخ کرده شد بر آنانکه پیش از شما بودند - پس عشق ورزید با وی چنانچه عشق ورزیدند با وی - و هلاک کند شما را چنانچه هلاک کرد ایشان را ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - فلاح یافت آنکه اسلام پذیرفت - و بقدر کفاف روزی داده شد - و قانع گردانید خدا او را بآن که عطا فرمود ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم میگوید مال من مال من - و به تحقیق که آنچه او راست از مال او سه چیز است - آنچه خورد و فنا کرد - و پوشید و کهنه کرد - و بخشش نمود و جمع کرد - (یعنی برای خود در عاقبت) و آنچه سوای اینها است پس بر باد رونده است و اگذارنده اوست برای مردمان ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - دولتمندی از فراوانی مال نیست - لیکن دولتمندی بی نیازی نفس است ❊

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - از ممنوعات برکران باش که عابدترین مردمان خواهی بود و راضی باش بآنکه قسمت کرده است خدا برای تو که دولتمندترین مردمان خواهی بود - و نیکی کن با همسایهٔ خویش که مومن خواهی بود - و دوست دار برای مردمان آنچه برای خود دوست میداری که مسلم خواهی بود - و بسیار خنده مکن زیرا که بسیار خندیدن دل را مرده میکند *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم پنج چیز را پیش از پنج چیز غنیمت شمر جوانی خویش را پیش از پیری خویش وصحت خویش را پیش از بیماری خویش - و دولتمندی خویش را پیش از محتاجی خویش وفراغ خویش را پیش از مشغولی خویش - و زندگی خویش را پیش از مرگ خویش *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - هر امت را فتنه است و فتنهٔ امت من مال است *

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آنکه طلب کرد دنیا را بطریق حلال برای باز ماندن از سوال - و سعی برای اہل خود - و مهربانی با همسایهٔ خویش - ملاقات خواهد کرد با خدا روز قیامت و روی او مانند ماه خواهد بود که در شب بدر می باشد - و آنکه دنیا را طلب کرد بطریق حلال طلب کردن بکثرت فخر کننده و نمائش کننده - با خدا ملاقی خواهد شد و او بروی غضبناک خواهد بود

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم چهار چیز است که چون در تو باشد پس بر تو گناهی نیست هرگاه از دنیا فوت شوی محفوظ داشتن امانت - و راست گفتن - و حسن خلق - و احتیاط در روزی *

باب استحباب المال والعمر للطاعة

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - بتحقیق که خدا تعالیٰ چون به بنده نیکی کردن خواهد او را مشغول کند - گفتند ای رسول خدا چگونه مشغول کند - فرمود او را توفیق کار نیک دهد پیش از مرگ

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - از دولتمندی آنرا نقصان نیست که از خدای عز وجل بترسد وتندرستی برای آنکه پرہیزگاری کند از دولتمندی بہتر است - وسرور نفس از جملہ نعمتہا است +

باب الریا وسمعة

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - خدا بسوی صورتہای شما و مالہای شما نمی بیند - لیکن می نگرد بسوی دلہای شما و کارہای شما +

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - خدا میفرماید که من بے نیاز ترین شریکان ہستم از شرک پس کسیکه کاری کرد که در وبا من دیگری را شریک گردانید - بگذارم اورا و شرک اورا +

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - آنکه نماز خواند بقصد نمائش پس شرک کرد - وآنکه روزه داشت بقصد نمائش پس شرک کرد - وآنکه خیرات کرد بقصد نمائش پس شرک کرد +

باب اسماء النبی صلی الله علیه وسلم وصفاته

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - من محمد ہستم - ومن احمد ہستم - ومن ماحی ہستم که محو میکند خدا بسبب من کفر را - ومن حاشر ہستم که مردمان بر قدم من محشور کرده خواہند شد - ومن عاقبم وعاقب آنکس است که بعد او کدام نبی نیاید +

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم من مقفی ہستم (یعنی بعد ہمه آینده) ومن نبی توبه ہستم ونبی رحمة ہستم +

صفة النبی صلی الله علیه وسلم

قامت آنجناب میانه بود - نه دراز ناموزون نه کوتاه - چہرهٔ آنجناب مانند شمشیر ومانند آفتاب ماہتاب

تابان بود ـ سر مبارک کلان بود ـ و ریش مبارک موهای بسیار داشت و پیچیده و سخت بودند و به پست افتاده چشمان مبارک دراز بودند صاف و رنگ مردمکها سیاه و دهن فراخ بود ـ و در هر دو دندانها پیشین فرجه بود چون سخن میفرمود دیده میشد که گویا نور از فرجهٔ هر دو دندان بر می آید ـ و شانهای آنجناب با هم فاصله داشت که فراخی سینه آنرا لازم است ـ و قریب استخوان طرف شانهٔ آنجناب چیزی مانند بیضهٔ کبوتر بود که در رنگ جسد آنجناب مشابهت داشت یا مانند ذراهم آمدن سر انگشتان بود و بر و خالها بودند چون داننها هر دو کف دست کشاده بود و قدمها و کف دستها پر گوشت ـ پاشنها سبک ـ رنگ آنجناب تابنده بود سفید ملیح نه بسیار سفید و نه بسیار گندم گون ـ در سر و ریش آنجناب بست موی هم سپید نبود ـ و سپیدی که بود در موهای زیر لب و موهای قریب نرمهٔ گوش بود و قدری در موی قریب پیشانی ـ عرق آنجناب چون گهر بود و خوشبودار تر ـ مبعوث فرمود آنجناب را خدا در عمر چهل سال ـ پس اقامت فرمود در مکه سیزده سال ـ و وحی فرستاده میشد با آنجناب ـ باز بهجرت امر فرموده شد ـ پس ده سال در مهاجرت یعنی در مدینه بسر فرمود و وفات فرمود ـ عمر آنجناب شصت و سه ۶۳ سال بود ـ

باب اخلاقه و شمائله صلی الله علیه وسلم

انس میگوید که تا ده سال نبی صلی الله علیه وسلم را خدمت کردم پس هیچگاه مرا اُف نفرمود ـ و نفرمود که این چرا کردی ـ و نفرمود که چرا نکردی *

جابر میگوید که هیچگاه از رسول خدا صلی الله علیه وسلم سوال نکرده شد که آنرا رد کرده باشند *

انس گفته که زنی در عقل او فتور بود - پس گفت که ای رسول خدا مرا با تو کاری است

فرمود که ای مادر فلان تعیین کن هر راهیکه خواهی تا کار ترا انجام دهم - پس همراه آن زن در راه

روان شد تا آنکه او از کار خویش فارغ گردید ؛

انس گفت - رسولخدا فحش گو نبود و نه لعنت کننده و نه دشنام دهنده - بوقت عتاب میفرمود

چه شد او را - خاک آلوده باد پیشانی او ؛

ابوسعید خدری گفت که رسولخدا در حیا زیاده بود از زن دوشیزه در پرده نشسته - پس چون

میدید چیزی را که ناپسند میفرمود اثر ناپسندیدگی از روی او می شناختیم ؛

عائشه گفت که ندیده ام رسولخدا را هیچگاه بسیار خنده کننده که گوشت دهن شان نمایان

گردد مگر آنکه تبسم میفرمود ؛

عائشه گفت که رسولخدا برای نفس خویش در چیزی از کسی انتقام نگرفت مگر آنکه کسی حرمت

الهی را هتک میکند پس از و انتقام میگرفت بهر خدا ؛

انس از نبی صلی الله علیه وسلم حدیث کرده که آنحضرت بیمار را عیادت میفرمود - و عقب جنازه

میرفت - و دعوت غلام قبول میفرمود - و بر خر سواری میفرمود - روز خیبر آنحضرت را بر خر

نشسته دیدم که لگام او از رسن پوست درخت خرما بود ؛

عائشه گفت رسولخدا صلی الله علیه وسلم می دوخت کفش خود را - و می دوخت جامه خود و کار

عائشه گفت که آنجناب انسانی بود از انسانها - سپس تلاش میکرد در جامه

از بهر خود - و خود کار خود میکرد ❊

زید بن ثابت گفت که من همسایه رسول خدا صلی الله علیه وسلم بودم پس

میشد سیفرستاد کسی را سوی من - پس می نوشتم برای او - و هرگاه ما یاد

با ما ذکر دنیا سیفرمود - و هرگاه که ذکر آخرت میکردیم با ما ذکر آخرت می فرمود - و

میکردیم با ما ذکر طعام سیفرمود ❊

عبدالله بن حرث گفت - کسی را از رسول خدا صلی الله علیه وسلم زیاده

ندیده ام ❊

باب ثواب هذه الامة

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم شدید ترین امت من در محبت من مردمان اند که بعد من

خواهند بود - هر یک از ایشان آرزو خواهد داشت که در العوض مال واهل خویش مرا بدین توانستی

فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم - همیشه از است من گروهی خواهد بود بر پا دارند حکم

خدا را - زیان نتواند رسید ایشان را از آن کس که ذلیل خواست ایشان را یا

مخالفت ورزید با ایشان - تا آنکه حکم خدا (یعنی موت) رسد و ایشان

بر همین طریقه باشند ❊

۹۲۶

تمت بالخیر